

Հայաստանէն եւ Ջարեհի Հարաւային
 Հայաստանէն, որուն կենդրոնն էր Ժովֆ
 (Sophene, արդի Խարբերդի շրջանը), կազ-
 մուած էր երրորդ Հայաստան մ'ալ, վերո-
 յիշեալ «Փոքր-Հայք»: Ժովֆաց եւ Փոքր-
 Հայոց Թագաւորաց մասին՝ բաց ի դասական
 մատենագրաց ականդածներէն՝ կը վկայեն
 նաեւ դրամները¹: Արդ Փոքր-Հայք ունեցան
 բաւական երկար ծովկիզերք մը, որովհետեւ՝
 ինչպէս Ստրաբոն կը գրէ «Հնազանդեցուցին
 Տիբարէնացիներն ու Խալդէի, այնպէս որ
 իրենց իշխանութիւնը տարածեցաւ. Տիւլե-
 Փառնակէս ու Տրապէզոն» (Ստրաբոն, Ը. 555,
 μέχρι Τραπεζοῦντος καὶ Παρνακίας): Երբ
 Տիգրան Մեծ՝ գահընկէց ընելով զԱրտանէս
 Ժովֆաց՝ միացեալ պատմական Հայաստանն
 ստեղծեց, չկրցաւ Փոքր-Հայքը միանալ:
 Անոր տէր ելաւ հզօրագոյն մը՝ Պոնտոսի
 Միհրդատ Զ. Մեծ Եւպատոր, որուն առջեւ
 ստիպուած էր տեղի տալ Փոքր-Հայոց Սիսիս
 արքայն: Բայց երբ Հռոմայեցիք յաղթելով
 Միհրդատայ՝ տիրեցին նաեւ Փոքր-Հայոց,
 վերահաստատեցին այն Թագաւորութիւնն՝

¹ Լաւագոյն երկն է՝ Ernest Babelon, Les Rois de Syrie, d'Arménie et de Commagène, Paris 1890.